

คอลัมน์ “ร่วมด้วยช่วยคิด” นสพ.ประชาชาติธุรกิจ
ปลดล็อกการท่องเที่ยวให้ปัง เต็มพลังเศรษฐกิจไทย

ดร. กิ่งกาญจน์ เกษศิริ
ชุตিকা เกียรติเรืองไกร

ฝ่ายเศรษฐกิจมหภาค ธนาคารแห่งประเทศไทย

การแพร่ระบาดของ COVID-19 ที่บรรเทาลง ส่งผลให้ภาคการท่องเที่ยวทั่วโลกฟื้นตัวต่อเนื่อง หลายประเทศทยอยผ่อนคลายมาตรการกลับสู่ภาวะปกติ พร้อมใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับโควิดที่กำลังเปลี่ยนผ่านเป็นเพียงโรคประจำถิ่น รวมถึงไทยที่กลับมาเปิดประเทศเต็มรูปแบบเมื่อ ก.ค. 65 ส่งผลให้นักท่องเที่ยวต่างชาติเข้ามามากขึ้น และเพิ่งได้ฉลองตัวเลขนักท่องเที่ยวเข้าไทยครบ 10 ล้านคนไปเมื่อ 10 ธ.ค. ที่ผ่านมา ซึ่งคาดว่านักท่องเที่ยวจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในปี 2566 โดยแบงก์ชาติคาดว่าจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติปีหน้าจะอยู่ที่ 22 ล้านคน หรือคิดเป็น 55% ของก่อนโควิด ซึ่งจะเป็นแรงส่งสำคัญของเศรษฐกิจในระยะต่อไป

จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจท่องเที่ยว รวมถึงการสำรวจความเชื่อมั่นผู้ประกอบการที่พักแรมที่แบงก์ชาติทำร่วมกับสมาคมโรงแรมไทย พบว่า อัตราการเข้าพักของโรงแรมเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง ล่าสุด ณ พ.ย. 65 อยู่ที่ 59% เทียบกับระดับ 60-70% ในช่วงก่อนโควิด ตามจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เพิ่มขึ้นเป็นสำคัญ โดยเฉพาะกลุ่ม Short haul จากอินเดีย ตะวันออกกลาง และอาเซียน ขณะที่ Long haul จากยุโรป และอเมริกาเริ่มทยอยเข้ามาบางส่วน สำหรับการท่องเที่ยวในประเทศ แม้จำนวนนักท่องเที่ยวไทยเริ่มแผ่วลงบ้างหลังจากโครงการเราเที่ยวด้วยกันสิ้นสุดลง และกลุ่มที่มีกำลังซื้อเดินทางไปต่างประเทศมากขึ้น แต่ภาคเอกชนยังมีความหวังกับโครงการเราเที่ยวด้วยกัน เฟส 5 ที่คาดว่าจะสามารถใช้สิทธิได้ในช่วงต้นปี 2566 อย่างไรก็ตาม แม้ภาพรวมการท่องเที่ยวดูเหมือนจะอยู่ในทิศทางฟื้นตัว แต่ยังมีอุปสรรคอีกมากที่ต้องรอการปลดล็อก ดังนี้

(1) การฟื้นตัวที่ยังไม่ทั่วถึง สะท้อนจากนักท่องเที่ยวต่างชาติยังกระจุกตัวอยู่ในกลุ่มจังหวัดท่องเที่ยวสำคัญ เช่น กรุงเทพฯ ชลบุรี และภูเก็ต และกลุ่มโรงแรม 4-5 ดาวขึ้นไป ส่งผลให้รายได้ฟื้นตัวเร็วกว่ากลุ่มอื่น ขณะที่รายได้ของโรงแรมขนาดเล็กยังฟื้นตัวช้า เนื่องจากเผชิญการแข่งขันด้านราคาในระดับสูง และกลุ่มนักท่องเที่ยวระดับกลาง-ล่างระมัดระวังการใช้จ่ายมากขึ้น อย่างไรก็ตาม โรงแรมขนาดเล็กได้รับอานิสงส์จากจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มากขึ้น บางส่วนที่เคยปิดกิจการชั่วคราวทยอยกลับมาเปิดให้บริการ

(2) การใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวยังต่ำกว่าก่อนโควิด เนื่องจากปัจจุบันนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เข้ามา ยังคงเป็นกลุ่ม Short haul มากกว่า Long haul ส่งผลให้จำนวนวันเข้าพักเฉลี่ยและภาพรวมค่าใช้จ่ายต่อหัวของนักท่องเที่ยวต่างชาติยังน้อยกว่าช่วงก่อนโควิด ทำให้รายได้ของธุรกิจท่องเที่ยวส่วนใหญ่ยังไม่กลับมาสู่ระดับเดิม

(3) ปัญหาคอขวดด้านจำนวนเครื่องบินที่มีจำกัด เนื่องจาก (1) เครื่องบินที่หยุดบินนานต้องได้รับการซ่อมบำรุง แต่ไทยมีศูนย์ซ่อมเพียงแห่งเดียว ประกอบกับปัญหาการขาดอะไหล่ ทำให้ใช้ระยะเวลาในการซ่อมบำรุงนานกว่าปกติ (2) ปัญหาด้านสถานะทางการเงินของธุรกิจสายการบินที่บอบช้ำมานานส่งผล

ต่อความสามารถในการเพิ่มจำนวนเครื่องบิน เพราะการเช่าซื้อต้องใช้เงินมัดจำสูง และ (3) ไทยยังไม่กลับมาเป็นศูนย์กลางของการบิน Interconnectivity hub ทำให้จำนวนเที่ยวบินที่เข้ามาไทยยังมีจำกัด

(4) ต้นทุนการประกอบธุรกิจสูงขึ้นมาก ทั้งจากราคาวัตถุดิบอาหาร ค่าสาธารณูปโภค รวมถึงค่าจ้างแรงงาน โดยผลสำรวจธุรกิจโรงแรมพบว่า 71% ของผู้ตอบเห็นว่าค่า FT และค่าแรงขั้นต่ำที่สูงขึ้นส่งผลให้ต้นทุนเพิ่มขึ้นราว 5-15% ของต้นทุนเดิม นอกจากนี้ ปัญหาขาดแคลนแรงงานจากพนักงานเดิมไม่กลับมา โดยเฉพาะโรงแรมขนาดเล็ก เนื่องจากที่ผ่านมาแรงงานมักเลือกไปทำงานใน Chain โรงแรมขนาดใหญ่ที่ได้ Service charge สูงกว่า และ Skill mismatch ของแรงงาน ยังเป็นปัจจัยกดดันเพิ่มเติมให้ต้นทุนสูงขึ้น เนื่องจากธุรกิจต้องขึ้นค่าจ้างเพื่อดึงดูดแรงงาน ทั้งนี้ ธุรกิจส่วนใหญ่คาดว่าปัญหาขาดแคลนแรงงานนี้จะทยอยคลี่คลาย

หากปลดล็อกอุปสรรคดังกล่าวได้รวดเร็วขึ้น ภาคการท่องเที่ยวของไทยจะกลับมาเดินเครื่องได้เต็มที่ ตามจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เริ่มฟื้นตัวชัดเจน เช่น การจัด Event ต่าง ๆ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวและเที่ยวบินจากต่างประเทศให้มายังไทยมากขึ้น จะช่วยปลดล็อกปัญหาข้อขัดได้ส่วนหนึ่ง การสนับสนุนการท่องเที่ยวจังหวัดเมืองรองจะช่วยให้การฟื้นตัวมีความทั่วถึงมากขึ้น มาตรการช่วยเหลือด้านต้นทุน ขยายเวลาพักชำระเงินต้นและดอกเบี้ย จัดหาแหล่งเงินทุนที่เข้าถึงง่าย และจัดอบรมพนักงานบริการ จะช่วยลดต้นทุนของภาคการท่องเที่ยวได้ นอกจากนี้ การปลดล็อกด้านคุณภาพยังคงเป็นสิ่งสำคัญที่ไม่ควรมองข้าม โดยภาครัฐควรปรับปรุงทัศนียภาพ ความปลอดภัย และภาพลักษณ์การท่องเที่ยวควบคู่ไปด้วย เพื่อดึงดูดกลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพทั้งไทยและต่างชาติที่ไม่ใช่เพียงทัวร์ศูนย์เหรียญเช่นในอดีต ขณะที่ภาคเอกชนควรเร่งปรับตัวให้เท่าทันพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่เปลี่ยนแปลงไปตามบริบทโลกใหม่ (New normal) ทั้งกระแสดิจิทัล และ ESG (Environmental, Social, Governance) เพื่อคว้าโอกาสและสามารถแข่งขันในตลาดโลกได้ สิ่งเหล่านี้จะทำให้ภาคการท่องเที่ยวของไทยกลับมาปัง เร่งเครื่องเดินหน้าได้เต็มกำลัง เป็นเครื่องยนต์สำคัญของเศรษฐกิจไทยที่สามารถฝากความหวังไว้ได้ ในช่วงเวลาที่เครื่องยนต์อื่นมีความไม่แน่นอนสูง ท่ามกลางภาวะเงินเฟ้อ และการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลก

บทความนี้เป็นข้อคิดเห็นส่วนบุคคล ซึ่งไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับข้อคิดเห็นของหน่วยงานที่สังกัด